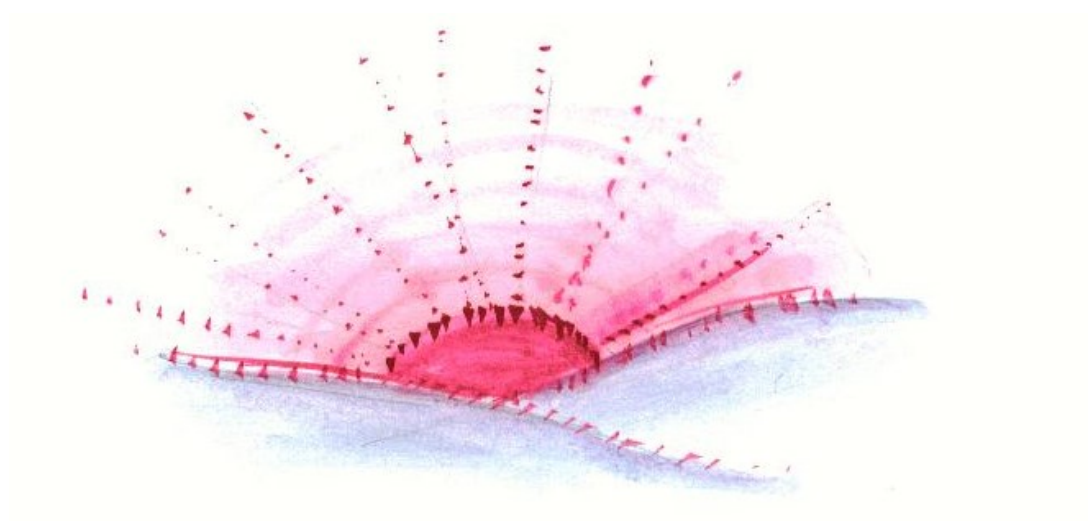

POHÁDKY ZE ŠACHOVNICE

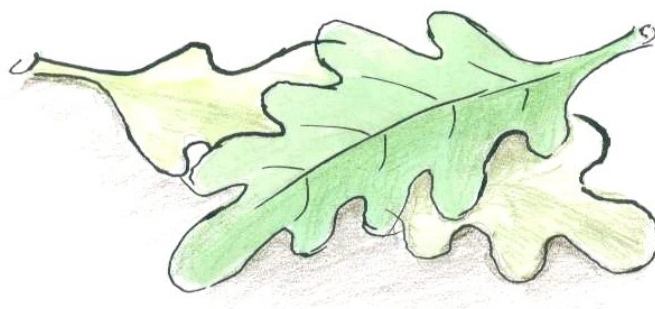
Helena Procházková

Obsah

<i>První pohádka</i>	5
<i>O králi, který rád bojoval</i>	9
<i>Odměna</i>	13
<i>O veliké bitvě</i>	17
<i>Na výzvědách</i>	21
<i>Jak přišla dáma ke korunce</i>	25
<i>Ztracený prapor</i>	29
<i>Královský taneček</i>	33
<i>Bílý prapor</i>	37
<i>Půlka šátečku</i>	39
<i>Ztracená dáma</i>	43
<i>Poslední pohádka</i>	47

První pohádka

Právě uprostřed krásného parku, který se táhl z jednoho konce města na druhý, stál prastarý dub. V parku bylo mnoho jiných stromů, ve kterých měli ukryta svá hnízda ptáci a také veliké záhony pestrých květin. Svěží zelené trávníky, nekonečné hry motýlů nad květinovými záhony a líbezný zpěv nesčetných ptáků byly balzámem na srdce lidí, kteří si přicházeli do parku odpočinout. Takto potěšeni krásou parku, odcházeli do kavárny, aby si vypili sklenici výborné limonády nebo šálek pravé turecké kávy, která se v té kavárně vařila od pradávna. Ta kavárna byla totiž stařícká a stála právě pod tím prastarým dubem.

Ten starý strom byl skutečným pamětníkem. Pamatoval časy, kdy tu nestála ještě vůbec žádná kavárna a nebyl tu ani park, ba ani tu nestálo město. Jen maličká osada. Město bylo v sousedství za kamennými hradbami, které je měly chránit před nepřítelem. Čas však všechno proměňuje. Hradby se rozpadly, město se rozrostlo a dub, který už byl opravdu statný, získal společnost, protože tu lidé vysázeli park a on byl jeho součástí. Všichni ho měli v úctě, protože opravdu hodně pamatoval.

Mnoho zajímavých věcí se začal dovídat, až lidé postavili kavárnu. Tam se napovídala spousta novinek. Zvláště se mnoho let vzpomínalo na návštěvu jednoho moc významného tureckého vyslance. Celou věčnost si lidé povídali o jeho širokých saténových kalhotách, brokátovém kabátě a hedvábném turbanu. Pozornosti neušla ani jeho šavle. Však mu ji také leckterý voják záviděl. Statný dub pozorně poslouchal a všechno si uchovával v paměti.

Když lidé přistavěli besídku, která se z jedné strany opírala o stěnu kavárny a z druhé o kmen dubu, začal sám vyprávět. Své příběhy sděloval figurkám na malém šachovém stolku v besídce, které byly

také ze dřeva, a proto mu rozuměly. Vyprávěl jim příběhy o šachovnici, kterou přivezl městu jako velevzácný dar od samotného padišácha ten významný kníratý Turek. Od té doby se na památku té vzácné návštěvy vařila v kavárně pravá turecká káva, která voněla, jako nevoní žádná jiná káva a v besídce se už provždy hrály šachy.

Ta turecká šachovnice byla z pravého dubového dřeva stejně jako figurky, které k ní patřily, a proto si je ten mohutný dub zvlášť zamiloval. Zestárnul dub a zestárla i šachovnice, jako stárne na tomto světě všechno. Celá popraskala a tak ji lidé i s figurkami, které už byly také odřené a polámané, dali na půdu. Figurky tam tiše snily svůj sen o své bývalé slávě, kdy s nimi ve dne hráli lidé šachy, ale v noci to bylo jiné. Noc patřila jim. Když hodiny na věži odbily půlnoc, šachovnice se proměnila v maličkou krajinku a z dřevěných šachových figurek se rázem stali docela maličci, ale velmi rozumní lidičkové, kteří sami rozhodovali o tom, jak si budou hrát.

Dub vzpomínal na bachratou věž i štíhlou dámu s pobledlými tvářičkami, na poněkud pohodlného krále, kterého museli všichni chránit i na vousatého, věčně nabručeného střelce. Byla tam i bílá kobylka se zlatou hřívou, ale i vojáček Koumáček, který v těch ukrutných bitvách přišel o čepici.

Dub vyprávěl a nové lesklé figurky pozorně poslouchaly. Lidé, kteří tam popíjeli lahodnou limonádu a tiše naslouchali jeho tajemnému šepotu, si říkali:

„Jak ten dub krásně šumí, jako by vyprávěl.“ Ale nerozuměli mu. Byl tam však také jeden pán, který o sobě říkal, že už je celý vrásčitý jako kůra toho starého dubu a ten mu rozuměl.

„Inu,“ říkával, „svý k svému. Dřevo k dřevu tíhne.“

A ten pán si pečlivě zapamatoval vše, co dub vyprávěl. Od něj to pochytila stará upovídaná lampa a od ní to znám já, protože jí rozumím, tak jako ten moudrý pán rozuměl starému dubu. Protože moje hlava je děravá jako cedník, tak ty staré příběhy svěřuji papíru. Ten je dokonale mlčenlivý a umí uchovat tajemství třeba sto let, pokud si to z něj nikdo nepřečte. Tak ty tajemné příběhy tajemných šachových figurek zůstanou utajeny mezi deskami knihy a seznámí se s nimi jen ten, kdo tu knihu otevře a začte se do osudů těch maličkých tajemných hrdinů. A kdo začne číst, ten se doví i o tom, kde se vzala ta složitá hra v šachy a kde přišla k tomu zvláštnímu názvu.

O králi, který rád bojoval

V jedné daleké zemi, tam kde slunce vychází a kde také umí vařit vynikající tureckou kávu, žil král, který byl duchem veliký válečník. Vymýšlel nejrůznější bitvy i ty nejnemožnější důvody k válce. V duchu válčil na moři i ve městě, na kopci i pod kopcem, s vojáky i bez vojáků, na koni i na voze a všechny ty bitvy samozřejmě vyhrával. Co však byly platné všechny ty vyhrané bitvy, když se žádná z nich nikdy neuskutečnila. Ten král byl nejen veliký válečník, on měl i veliké a ušlechtilé srdce. Nechtěl nikomu ublížit, nikoho zarmoutit a tak nikdy neposlal žádného vojáka do války. A tak se stalo, že ten šlechetný a moudrý král se nudil. Nabízeli mu všelijaké pochoutky, ale on o ně nestál. Hráli mu divadlo, ale on se nebavil. Jedině když se na jevišti bojovalo, tak ožil, ale pak se do toho hercům tolik pletl, že museli přerušit představení. A tak s jeho válečnickým nadáním byly jen samé potíže.

Jednou přišel ke králi učenec, hluboce se uklonil a povídá:

„Naučím tě novou hru, králi,“ a položil před krále plátýnko, na kterém bylo šedesát čtyři čtverců. Pak vysypal na podlahu šestnáct černých a šestnáct bílých figurek.

„Pěkné,“ řekl na to král, „ale co s tím?“

„Hned uvidíš, králi,“ povídá mudrc a už rozestavuje figurky na políčka.

„Toto je bílé vojsko a tohle černé,“ vysvětluje. „Velí mu král, kterého doprovází královna. Častěji se jí říká dáma. Důstojníky jsou střelci, kteří mohou brázdit bitevní pole křížem krážem. Věže směřjí útočit vlevo i vpravo a také přímo, ale nikdy ne šikmo. Pohyb koní připomíná tanec. Nejjednodušší, ale i nejtěžší to mají pěšci. Jsou jako obyčejní vojáci. Nevyhnu se žádné bitvě a vítězství často závisí na

nich. Je jich osm bílých a osm černých.“

„Vojsko stojí na svých místech, tak mne nauč, jak se hraje tato hra,“ poprosil nedočkavý král.

„To máš tak, králi,“ vysvětluje učenec, „pěšci nesmí hledět ani vlevo ani vpravo a musí jít stále vpřed. Jen porážet smí stranou. A protože jsou to pěšci, mohou postoupit vždycky jen o jedno políčko.“

„Tak je to i ve skutečném vojsku,“ doplnil král a mudrc pokračoval:

„Věž může útočit do předu, dozadu a napadat může i z boku.

„A kdo má největší moc?“ zeptal se král, který všechno pozorně sledoval.

„Největší moc má dáma. Ta smí útočit všemi směry a všemi směry může také unikat.“

„To je jako v životě,“ podivuje se král, „docela jako v životě. A co král? Pověz mi, jakou moc má král?“

„Král může útočit i unikat všemi směry jako dáma, ale jen o jedno políčko jako pěšec. Jen o jedno políčko.“

„Moudrá je tvoje hra,“ pochválil král učence, „moudrá a rád si ji s tebou zahrají.“

A tak spolu hráli. Hráli ráno i místo svačiny, před obědem i po obědě, odpoledne i večer a králi se hra v šachy tak zalíbila, že docela zapomněl i na své válečnické choutky.

Protože to byla královská hra a každý král, který v této zemi panoval, se nazýval „šach“, dostala i tato hra královský název šachy.

Odměna

Král hrával šachy s učencem a učenec s králem. Jednou měl král bílé figurky a učenec černé, příště tomu bylo naopak. Sahráli už spolu mnoho partií, více než je dní v roce, ale dobrého krále tato hra bavit nepřestala.

Zpráva o nové králově zábavě se rychle roznesla po celé zemi a kdekdo se mu chtěl zavděčit. A tak do královského paláce přicházeli řezbáři, hrnčíři, skláři, zlatníci i kovotepci a přinášeli králi šachy řezané z černého ebenu i bílé slonoviny, z porcelánu i ze skla, ze zlata a stříbra, z cínu i mědi a každý z nich čekal na odměnu. Nebylo už v paláci síně, ve které by nebyla šachovnice s rozestavěnými figurkami. Šachy se staly velikou módou. Byly šachové koberce i látky na šaty, podlahy dřevěné i z dlaždic a místo pořádného zábradlí se stavěly balustrády ze samých šachových pěšců. Jednou se chtěl králi zavděčit i kuchař a tak upekl šachový dort s marcipánovými figurkami. Dostal za to medaili, kterou mu komoří připnul na zástěru.

Král ochutnal a najednou si vzpomněl, že odměnil kdekoho, ale na člověka, který mu připravil to největší potěšení, s odměnou docela zapomněl. Od té chvíle kudy chodil, tudy přemýšlel, jak učence odměnit. Chodil a přemýšlel, přemýšlel a chodil, až na to přišel. Dal si mudrce zavolat a povídá mu:

„Chci tě, příteli, odměnit za potěšení, které mi přináší tvoje hra. Pověz, jaké máš přání.“

„Tvé potěšení je mou odměnou,“ povídá učenec, „nechci nic.“

„Jsi skromný, odměním tě tedy sám,“ rozhodl král a položil na první políčko šachovnice zlatáček, na druhé dva zlatáčky, na třetí čtyři zlaté mince a když si začal připravovat mince na další políčko, učenec zvolal:

„Zadrž králi, nechci takovou odměnu.“

Jenže ani tomu nejlepšímu králi se nedá mnoho odporovat a tak učenec povídá:

„Nechci zlato, můj pane, protože tím nejlepším zlatem je pšenice, která se urodila na tvých polích. Odměň mne tak, že mi dáš tolik obilí, kolik se vejde na šachovnici, když na první políčko položíš jedno

zrnko pšenice, na druhé dvě zrnka, na třetí čtyři, na čtvrté osm a tak stále dál to budeš tímto způsobem zvyšovat až do posledního šedesátého čtvrtého pole.“

„Tak malá odměna za tolik radosti?“ podivil se král a hned dal zavolat otroky, kteří měli přinést obilí. Jak však byl překvapen, když poznal, že na splnění tohoto přání mu nestačí všechno obilí, které se urodilo na jeho polích.

Protože však měl učenec svého krále rád, stačilo mu jen tolik obilí, aby si každý den mohl upéci chutnou placku a dobrý král mu k tomu přidal své přátelství. Dál spolu hrávali šachy, a stále více obdivovali, kolik různých překvapení jim tato vpravdě královská hra připravila. Zamilovali si tu neobyčejnou hru, a protože to byla dobrá a moudrá hra, rozšířili ji i do ostatních zemí. Dnes ji lidé hrají snad na celém světě.

O veliké bitvě

„Na zítřejší bitvu máme málo arsenálu,“ ozvalo se z bílé věže.
„Kdyby nás ti kominíci od naproti napadli, tak nemáme čím bojovat.

„To je pravda,“ drbe se za uchem král, „ale co s tím budeme dělat?“

„Navrhuji svolat válečnou radu,“ zahučel hlubokým hlasem střelec, co stál hned vedle krále. A tak se sešla válečná rada. Předsedala jí věž a střelec byl zástupcem. „Přepadneme je nečekaně a v noci,“ říká střelec, jako když seká šavlí.

„V noci a nečekaně?“ špitla udiveně dáma, která pletla dlouhou kostkovanou šálu.

„To nemůžeme, to by bylo proti pravidlům,“ oznámil stručně král.

A byli s rozumem v koncích, protože dál už nevěděl nikdo nic. Tak seděli a dumali, dumali a seděli. Když už to trvalo hodně dlouho a nikdo nic nevymyslel, povídá vojáček Koumáček, co stál na stráží hned vedle kobylky, která se klidně popásala:

„Královská jasnosti, já mám nápad.“

„Ven s ním, vojáku,“ zahřměl střelec, ale hned si vzpomněl, že musí nechat na králi, aby se zeptal.

„Tak jen nám pověz, cos vymyslel, vojáku,“ řekl král a dal si ruce za záda, aby všichni viděli jeho důležitost.

„Veličenstvo, co kdybychom změnili bitevní pole? Já vím o poli, kde je arsenálu habaděj.“

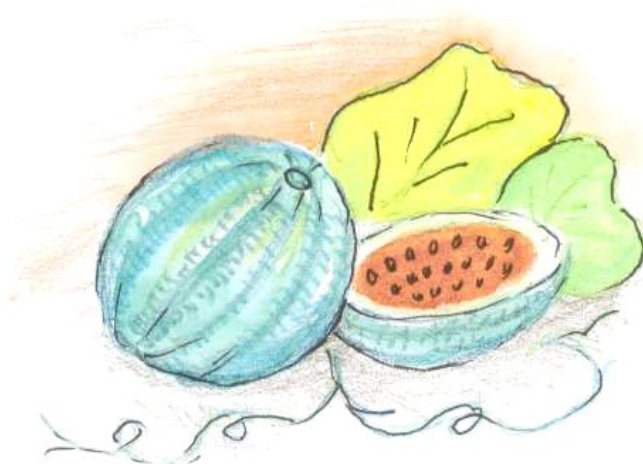
Jak vojáček řekl, tak udělali. V noci se pěkně potichouнку přestěhovali a ještě se stačili dosyta vyspat. Když se ráno probudili a promnuli si oči, na druhé straně bitevního pole, přímo proti nim stálo jako jeden šik černé vojsko. A mezi oběma armádami byla dvě pole. Na tom pravém byla rajčata a na levém melouny. A černí měli na levém rajčata a na pravém melouny.

Nikdo už si nepamatuje, jak se to tenkrát semlelo. Nikdo také neví, jestli nebyla porušena pravidla. Jisté však je, že první rajče letělo od černých k bílým a první meloun od bílých k černým. Byla to ukrutná bitva. Rajčata se napichovala na halapartny a nejeden meloun byl rozsekán na cimpr campr. Jistě si umíte představit, jak obě armády vypadaly. Na hlavách naskákaly boule od melounů a na vojenských kabátech se podepsala svou šťávou rajčata.

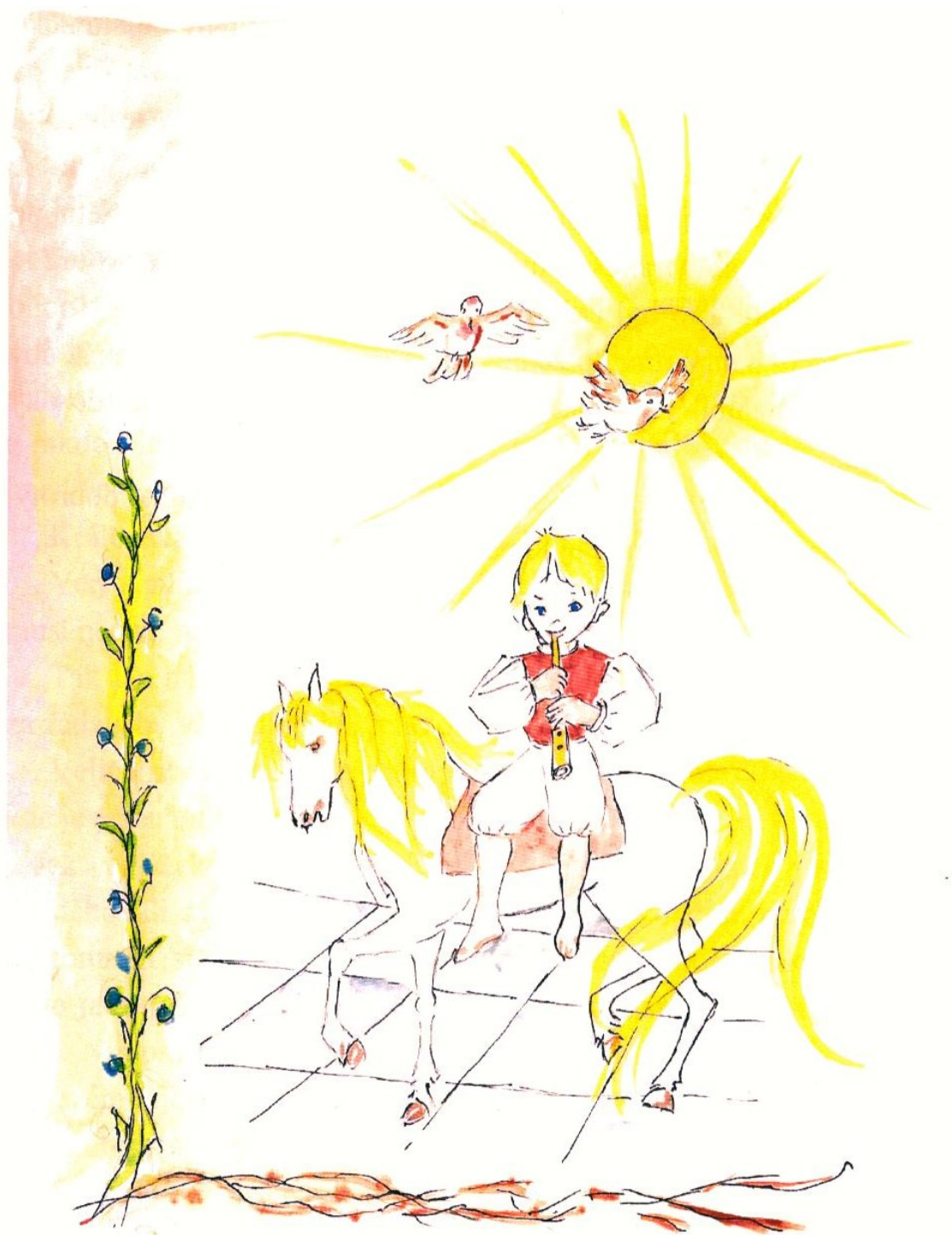

Ta strašná bitva by snad neměla vůbec konec, kdyby se sluníčko nerozzlobilo, nechtylo jeden pořádný mrak a na tu rozvášněnou vojenskou chášku jej nevyždívalo. To vám byl slejvák! Ale bylo to dobře. Vojáci byli rázem umyti, uniformy vyprané a vosy, které už byly připravené se na tu sladkost na vojenských kabátech slétnout, odletěly do lesa. Mrak odplul, sluníčko se opět usmálo, uřízlo z oblohy čtvrtku a to byl čas ke svačině. Vojáček Koumáček si toho všiml, zapíchl halapartnu do země a pověsil na ni vojenský kabát, aby mu pěkně uschnul. Pak nakrájel jeden pořádný meloun na čtvrtky a povídá:

„Tak si přece berte,“ a sám se s chutí zakousl do té sladké dobroty. Po něm to udělali všichni a bylo po bitvě.

Na výzvěďách

Vystoupil jednou král před své vojsko a oznámil:

„Vojáci, donesla se mi zvěst, že se nepřítel chystá zvlášť rafinovaně nás napadnout. Jenomže nevíme kdy, kde a jak.“

„A navíc by to bylo proti pravidlům, protože útok začíná vždycky naše strana,“ doplnila královo oznámení věž.

„Proto vás žádám, vojáci,“ pokračuje král, „aby se přihlásil dobrovolník na výzvěďy.“

Tu pošeptala bílá kobyłka vojáčkovi Koumáčkovi do ucha:

„Přihlas se, ale vezmi mne s sebou.“

„Poslušně hlásím, pane králi, že já bych tuhle s kobyłkou na ty výzvěďy šel,“ ohlásil se Koumáček.

„I buďsi, tak tedy běžte,“ souhlasil král a narovnal si na hlavě korunu, „ale do večera ať jste zpátky. A hlavně přineste dobré zprávy.“

A tak šli. Vojáček schoval do křoví vojenský kabát, čepici, i halapartnu a uřízl si vrbový proutek na píšťalku. Kobyłka se chvíli popásala, chvíli tančila svůj taneček a tak se docela nenápadně dostali až k nepřátelskému vojsku. Černí vojáci si mohli oči vykukat, co to k nim jde za návštěvu.

Když už byli docela blízko, vytáhl vojáček z kapsy píšťalku a začal hrát. Nejdřív jen tak nesměle písknul, to aby si zkusil, jestli vůbec hraje. Pak písknul dvakrát, to aby zkusil, jak mu hraje a potom se do toho pustil naostro. Píšťalka pískala, zpívala i trylkovala, kobyłka dělala jemné krůčky dopředu i stranou, klusala i cválala, pohazovala bujnou hřívou a stavěla se na zadní.

Byl vám to balet, že na to celé černé vojsko koukalo s otevřenou pusou. Králi se svezla koruna na ucho, dáma si jemně podpírala

černočernou bradičku, jeden střelec stál v důstojném postoji opřen o meč a druhý jen stále opakoval:

„No toto, saprlote, to je ale něco,“ a plácal se přitom do do stehén.

Najednou se kobylka přitočí ke Koumáčkovi a šeptá mu:

„Prodej mne, ale píšťalku si nech,“ a už zase tančí, jak umí nejlíp.

Náhle vstal král ze svého trůnu, pokynul rukou a kobylka se zastavila. Nastalo ticho, že by se dalo krájet.

„To by byla primabalerína,“ zahučel do toho ticha střelec.

„Koupím toho koně,“ řekl černý král a narovnal si korunu. „Zač ho prodáš?“

„Není na prodej,“ uklonil se vojáček Koumáček.

„Ale já ho chci,“ trval na svém král, „já ho musím mít. Mezi mými černými hřebci by se krásně vyjímal.“

„Není na prodej,“ opakoval Koumáček, „ale já vám tuto kobylku, vaše veličenstvo, rád věnuji.“

„Budiž,“ souhlasil černý panovník, „je to královský dar a já jej přijmu. Pověz, co by sis přál a já ti to splním.“

„Měl bych přání,“ podrábkal se Koumáček za uchem. „Chtěl bych, aby se celý týden nikde neválčilo. Aby si vojáci uvařili v přilbách vojenskou polívku hrachovku, vyčistili si boty, přišli knoflíky a dobře se vyspali.“

„Saprlote,“ vybuchl střelec, „ať přidá píšťalku.“

Ale vojáček píšťalku nepřidal. Ani nemohl. Jak jinak by zavolal zpátky kobylku? Tak se s ní rozloučil a šel svému králi oznámit, že bude celý týden.

Jak přišla dáma ke korunce

Bylo jednou takhle před polednem, sluníčko šimralo krále na víčkách, až z toho usnul, vojáci si na ohníčku vařili pravou vojenskou polívku houbovku a vojáček Koumáček přemýšlel, jaký by mohl dát dámě dárek, když vtom trubač zatroubil poplach.

Vojáci honem vypili hotovou polívku, nasadili si přilby a postavili se do řady. Král se probudil a celý polekaný vykřikl:

„Mánkote, co se to děje, že mne nenechají ani přemýšlet?“

A už to viděl a viděli to všichni. Prostředkem bitevního pole si to pěkně zvolna šinul pořádný obrněnec. Byl celý černý a zlatý. Vojáci dostali rozkaz, napřáhli halapartny před sebe, střelci tasili meče a už všichni pochodovali. Jenže ne dlouho. Když se k tomu něčemu uprostřed pole obezřetně přiblížili, tak to v tom zavržalo, zarachotilo, zaškvřcelo a zabrumlalo, a než bys řekl „švec,“ byli všichni tam, odkud vyšli.

Co teď? Babo rad', jestli máš co. Jenže nebylo co. Všichni dali hlavy dohromady, ale nebylo to nic platné.

Co se tak radili, vyskočil Koumáček na kobytku, vzal halapartnu a

už si to uháněli k tomu obrněnci. Když přijeli na dostřel, ozvalo se chrastění, vrzání, škvrcení a brumlání, ale Koumáček nic. Jede dál.

„Ty se mne nebojíš?“ ozve se z toho divného uprostřed pole.

„Ne, nebojím,“ odpoví Koumáček.

„Tak pojd' blíž,“ žádá ten obrněnec.

A Koumáček vidí, že to není žádný obrněnec, ale obyčejný brouk potápník, co hledá vodu

„Dej mi napít, vojáku, nebo tu docela zhynu,“ prosí ho brouk.

Koumáček mu podal svou vojenskou čturu a potápník pil a pil, až ji docela vypil. Pak se zhluboka nadechl a povídá:

„Děkuji ti, vojáku, bylo to prima. Počkej tu minutku.“

Brouk, kterému se po té vodě vrátila síla, uháněl, až se mu nožičky kmitaly. Hned byl však zase zpátky a nesl něco zabaleného v šátku.

„Lupiči se o to prali, až jim to spadlo do vody, tak si myslím, že by se ti to mohlo hodit.“

A hodilo. Koumáček s tím přišel k dámě a se švarnou úklonou jí to podal. Byla to korunka krásnější, nežli měl sám král. Dáma si ji

posadila na účes, sluníčko ji pozlatilo a byla to taková krása, že až oči přecházely. Rázem z ní byla opravdická královna

Od té doby stával Koumáček tak, že po pravé ruce měl dámu – královnu se zlatou korunkou a po levé kobytku se zlatou hřívou.

Ztracený prapor

Na každé správné věži je cimbuří a na tom cimbuří je vztyčen prapor. Tak to aspoň má být. A když to tak není, tak není něco v pořádku. Když se tedy jednou ozvalo veliké hlásání:

„Prapor není na cimbuří, prapor zmizel,“ hned všichni věděli, kolik uhodilo.

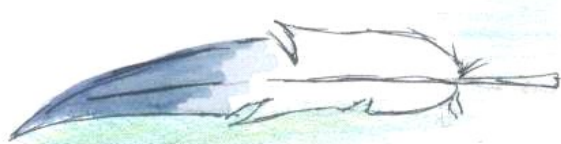
Nastalo veliké shánění, běhání a hledání. Jedni běželi dolů, druzí zas počítali schody nahoru. Jedni utíkali a jiní lezli po kolenou. Někteří se rozhlíželi vlevo, ostatní vpravo, ale prapor nikde. Najednou někdo vykřikl: „Zrada!“ a to bylo tak silné slovo, že se na to všichni posadili. Vystoupil střelec a hlásil:

„Veličenstvo, pošpinili naši čest, jedu naproti dát jim ultimátum.“

A jel. Jel až doprostřed pole. Tam trubač zatroubil a střelec pak na troubu, co se jí říká hubafon, zavolal:

„Jestli nám do západu slunce nevrátíte prapor, bude veliká vojna.“

Trubač to znovu odtroubil a bylo to. Co teď?

Sluníčko pálilo, až se celé unavilo a chtělo se mu spát. Už si zívlo a prapor nikde, už přivíralo očka a celé zrudovělo a prapor ještě nikde. Na obou stranách se brousily šavle a po praporu ani slechu ani dechu.

Vojáček Koumáček už ty přípravy na hrozný mord nevydržel, postavil se před krále, zasalutoval a rozvážně řekl.

„Když mi dáte pořádnou beranici, já vám ten prapor přinesu.“

A taky ano. Dostal beranici a šel. Zamířil si to rovnou k pořádnému buku, co rostl nedaleko. Tam pěkně zaťukal a povídá co nejsmířlivěji:

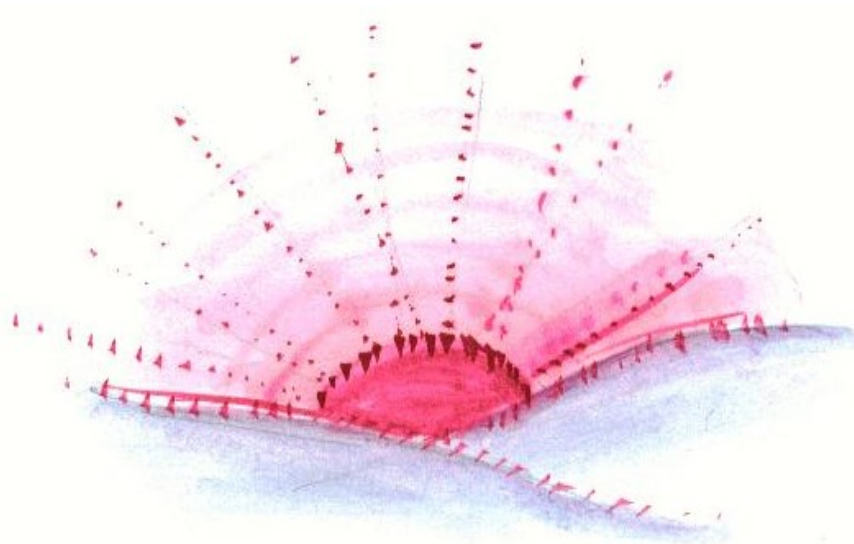
„Heleď, kamarádko, že ty si stavíš hnízdo?“

„Jak jsi to poznal?“ zeptala se straka, co jí říkají Zlodějka.

„Snadno,“ odpověděl Koumáček, „chybí nám prapor.“

„Ale já ti ho nedám,“ durdí se straka, „do čeho bych nakladla vajíčka?“

„Do tohohle,“ povídá vojáček a podává strace na halapartně beranici

„Když ten prapor je hezčí,“ fňuká straka a nic se jí do beranice nechce.

„Ale beranice je praktičtější,“ namítl Koumáček a mrknul na sluníčko, aby ještě chvíličku vydrželo. „Tu posadíš do rozsochy a máš hnízdo jako peřinku.“

„Že bych to zkusila?“ míní straka a už se natahuje po čepici.

Prapor jí sklouzl, vojáček ho chytil, zamával s ním a sluníčko

mohlo jít klidně spát.

To pane spalo. A s ním všichni vojáci, jak černí, tak bílí, protože čest byla zachráněna a žádná vojna se nekonala.

Královský taneček

Povídá jednou bílý král:

„Dnes si s dámičkou zatančím královský taneček,“ a vykroužil přitom velikou a krásnou kličku kloboukem.

„Ach, veličenstvo, to je ale mrzuté. Tak ráda bych si s vámi zatančila, ale tuze mne rozbolela hlava,“ zanaříkala dáma a hned si ve vojenské přilbě omočila šáteček, aby si s ním zavázala čelo.

„Krindapána, to je ale nepříjemné. A mně se dnes tak chtělo tancovat. Snad mi to dočista vezme náladu.“

„Veličenstvo,“ ozval se Koumáček, který právě držel stráž.

„Veličenstvo, musí být k tomu tanečku právě naše dáma?“

„I toť se ví, že nemusí, ale kde chceš vzít jinou, vojáku?“

„Támhle naproti,“ ukázal vojáček halapartnou na tu stranu, co stál nepřítel v plné zbroji.

„Tam mají také dámu. Sice je drobátko opálená, ale to by snad pro ten tanec nemuselo vadit.“

„To by nevadilo, vojáku. Dokonce by to bylo zábavné, jak bychom podfoukli nepřítele,“ řekl král a celý se rozzářil, když pomyslel na tu švandu. „Veselé by to bylo, ale jak na to?“ zeptal se král a už mu na čelo sedá mráček bezradnosti.

„Jestli mi, pane králi, dáte koně, tak vám tu umouněnou dámu přivedu,“ prohlásil Koumáček a hned se celý napřímil, jak přitom salutoval.

Dali mu jeho krásnou zlatohřívou kobylku. Sám střelec ji přivedl až k vojákoví. Koumáček ji pohladil po krku, vyndal z vojenské torny skývu chleba, rozdělil se o ni s kobylkou, pošeptal jí něco do ucha, vyšvihl se na ni a s větrem o závod se pustil přímo proti těm kominíkům na druhé straně.

To, co dělala bílá kobylka s Koumáčkem, to nebyla jízda. To byla taková krasojízda, že jak bílí, tak černí otevřeli pusy a zůstali u vytržení. A takhle spolu potančili celé válečn

Když dotančili až k černé dámě, kobylka poklekla, vojáček se uklonil a všichni odložili zbraně a začali tleskat. Vojáček vykroužil kloboučkem klíčku a řekl:

„Krásná dámo, smím vás poprosit o taneček s naší královskou výsostí?“

Dáma se zapýřila a udělala nejdříve malilinký krůček dopředu. Pak však zatančila ten nejohnivější tanec, jak se sluší na královnu a černou

k tomu. Když skončila, voják ji vysadil na koně a už spolu ujížděli doprostřed bitevního pole.

Tam si bílý král zatančil s černou dámou královský taneček. Kroužili spolu kličky i osmičky, dělali kroky dlouhé i docela maličké, vytáčeli trojky i pětky, tančili po jedné noze i po obou, dopředu i pozpátku, zkrátka potančili celé to válečnické pole.

„Tančíte velice krásně, milá dámo. Děkuji vám,“ uklonil se král a vysadil dámu, která přikryla své černé oči ještě černějšími řasami, na kobytku, aby ji odnesla k jejímu vojsku.

Tu noc spali všichni vojáci, jak černí, tak bílí klidněji. Tak klidně, že je druhý den muselo sluníčko vytahovat z pelíšků.

Bílý prapor

Schylovalo se k veliké bitvě. Obloha se zamračila, protože sluníčko se na to hrozné mordování nechtělo dívat. Vítr se rozfučel, aby zametl bitevní pole a obě vojska stála připravena jako jeden šik. Ve věžích to dunělo, koně pofrkávali, meče v pochvách samy nadskakovaly a z kopišťat sršely blesky jako při ohňostroji. Až úzko pohledět, jak se všechno připravovalo na ten veliký mord.

Vtom střelec zavelí, až mu zachrastí brnění:

„Pěší vojsko a koně vpřed!“

A černý střelec zrovna tak. Trubači zatroubili famfáru a už to šlo. Ráz dva, ráz dva. Bumtarata bum, bum, bum, bumtarata bum. Najednou se bílá kobylka přitočí k vojáčkovi Koumáčkovi a pošeptá mu:

„Vyskoč si na mne.“

Koumáček honem vyndal z kapsy pořádný vojenský kapesník, co byl jako bílá plachta, uvázal ho na halapartnu a vyskočil na kobylku. Ta třikrát z bujnosti zatančila na místě, voják ji pobídnul a už spolu letí jako vítr mezi vojsky nejdříve na jednu stranu, potom na druhou až všichni volají:

„Bílý prapor, bílý prapor, nesmíme bojovat. Když vlaje bílý prapor, musí se odložit zbraně.“

Co bylo dál? Vojáci zapíchli halapartny do země, utřeli si z čela pot, lehli si do trávy a točili si na břicho mlejnký s palci. Snad by byli docela zlenivěli, kdyby se sluníčko na ně nezamračilo a nepokropilo je pořádným deštěm.

Půlka šátečku

Stojí vojáček Koumáček na stráži, sluníčko pálí, jako kdyby chtělo vysušit všechny močály světa, když vtom je slyšet veliký nárek:

„Zajali nám dámu, dáma je v nebezpečí, zachraňte dámu!“

A král hned zavolal střelce, co chodí po bílých polích a přikázal mu:

„Přiveď naši dámu!“

„Rozkaz,“ zahučel střelec, „jsem tu coby dup.“ A byl tu coby dup, ale bez dámy.

„Hrozilo mi zajetí,“ vymlouvá se králi, ale sobě povídá:

„Pořád je lepší zajatá dáma, než zajatý střelec a dáma.“

Zavolal král druhého střelce, toho co chodí i střílí po černých polích.

„Rozkaz, přivedu dámu,“ povídá střelec, který už ví, proč ho král zavolal.

„Ať mě hrom bací, že ji přivedu. Já se žádného zajetí nebojím. Budu tu, než kohout zakokrhá,“ řekl ještě a už uháněl splnit úkol.

Kohout ještě nezakokrhal a střelec už je zpátky, ale sám.

„Hrozila mi smrt, veličenstvo,“ vymlouvá se králi, ale sám pro sebe si bručí:

„Lepší mrtvá dáma, než střelec i dáma.“

Poslouchá to vojáček Koumáček, co stojí na stráži a nic se mu ta řeč nechce líbit. Postaví se tedy přímo před krále, zasalutuje, jak se sluší na statečného vojáka a spustí:

„Když mi dáte, pane králi, koníka, půjdu a přivedu naši královnu.“

Dostal tedy svoji milou kobytku a šel. Protože to byl neohrožený voják, šel stále přímo vpřed. Kobytku kolem něj pobíhá a mate nepřítele. Hned je nalevo, hned vpravo, tu vpředu nebo vzadu. Tady vyřadila z boje střelce, tam pěšce a jinde dokonce podupala věž. Všichni se báli této neohrožené dvojice a ustupovali jim z cesty a tak se probojovali až k bílé dámě. Stála tam křehotinka celá bledá mezi

dvěma černými hromotluky a vyjímala se jako holubice mezi dvěma havrany. Oči si utírala vyšíváním šátečkem.

Vojáčkovi se srdce sevřelo lítostí. Pohladil kobytku po hřívě a tichounce jí pošeptal:

„Až řeknu tři, uděláme výpad.“

Jak řekl, tak se stalo. Sotva vyslovil slůvko „tři“, už seděli oba hromotluci na zemi. Koumáček popadl bílou dámu, posadil ji před sebe na kobytku a už uháněli s větrem o závod přes celé bitevní pole. To byla radost, když byli zase mezi svými! Král dával vojáčkovi měšec dukátů, ale ten na to:

„Děkuji, pane králi, nechci nic. Vždyť já jsem tu naši královničku vysvobodil rád.“

Dáma se na něj líbezně usmála a řekla:

„Nikdy na tebe nezapomenu, vojáčku,“ a podala mu svůj vyšívání šáteček.

Koumáček jej vzal a roztrhl jej v půli. Jednu půlku si schoval za kabát a druhou vrátil dámě se slovy:

„Tak dobře, krásná paní, tolik ani nepotřebuji. Mně bude stačit, když si na mne jen někdy vzpomenete. Třeba tehdy, až si touto půlkou šátečku budete utírat oči.“

Dáma se zapýřila až jí tvářičky zčervenaly a rychle odcupitala na

své místo. A Koumáček? Jak se z té veliké řeči zapotil, sáhl za kabát pro šáteček, aby si utřel čelo a co vidí. Na té jeho pŕlce šátku se objevilo docela maličké srdíčko. Hned poznal, komu patří. Vyskočil na kobytku, zamával šátkem a rozjel se jak vítr, aby ukázal světu svou radost.

Ztracená dáma

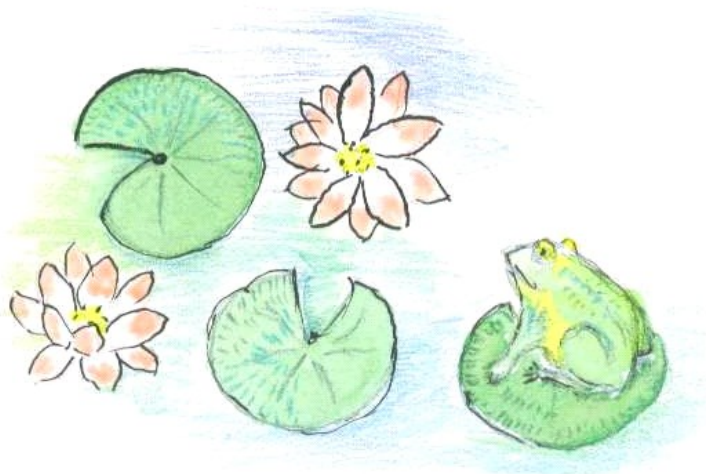
Rozhlíží se jednou vojáček Koumáček po bojišti a co nevidí. Nedaleko tábora stojí veliký kůň a je na kolečkách.

„I toto,“ řekne si a jde si po své práci. Jenom ještě zahlédl dámu, jak jde celá zvědavá k tomu koni.

Netrvalo to dlouho a střelec začal řvát, co měl sil:

„Poplááách! Dáma zmizelááá, poplááách!“

„Vojáci, musíme do boje,“ rozkazuje král a v rychlosti si obléká brnění.

„No jo, ale jak budeme bojovat, když jsme oslabeni?“ ozve se z věže.

„To je pravda,“ namítne střelec, „nemáme dámu a dáma je nejlepší bojovnice.“

„Ovšem. To by byla přesila a proti přesile se nedá bojovat,“ vzpomněl si král.

„To by byl risk a risk je ztráta,“ dodává věž, která je ztělesněním opatrnosti.

„Risk je zisk, veličenstvo. Já pro dámu pojedu,“ řekl vojáček Koumáček a už si vyhlíží kobylku.

A jeli. Vojáček mrknul očkem v tu stranu, co stál dřevěný kůň, ale ten tam už nebyl. Někde se schoval a vojáček ho hledal. Jezdil s kobyolkou sem a tam, nohy už je bolely a Koumáček dostal strach, že už dámu snad ani nenajdou. Klopýtali přes kamení, když vtom sluníčko, které už se chystalo ke spánku, zasvítilo na kytičku, co tam blízko rostla. Byla to pomněnka. Najednou se vojáčkovi rozsvítilo v hlavě a on si vzpomněl, které kytičky má jeho královna nejraději. Vyskočil na kobytku a už si to uháněli k potoku pod olše a staré smuteční vrby, kde rostly pomněnky.

A bylo jich tam naseto. Dáma mezi nimi seděla celá uplakaná, šátečkem si utírala slzy a vzpomínala na Koumáčka. Kolem ní stáli čtyři hromotluci, řehtali se jak pominutí a plácali se přitom do steh. Vojáček mezi ně vlítnul jako sršeň a mydlil je hlava nehlava. Ti se dali i s tím svým okolečkovaným koněm na útěk a zbyl po nich jen špinavý čmoud, který svěží větřík rychle zahnal. A sluníčko ještě

posledním paprskem zamávalo královniče a vojáčkovi na dobrou noc. Pak se hned uložilo do své růžové postýlky a než se mu začaly zdát růžové sny, byli už vojáček s dámičkou a kobyolkou doma.

Poslední pohádka

Jednou seděla dáma na samém okraji bitevního pole, zavazovala si rozbité koleno a slzy jí přitom tekly po umouněných tvářích. Jel okolo střelec, co bojuje na černých polích.

„Co tu brečíš, když je potřeba bojovat?“ ptá se zlostně.

„Když já už nechci bojovat,“ odpoví mu uplakaná dáma, „chci se umýt, rozčesat si vlasy a vyprat šaty. Je to ostuda chodit v takových to botách, podívej. A náušnice také nemám, tak jakápak jsem dáma?“

„Tvoje starosti bych chtěl mít,“ odsekne střelec a jede dál.

Za chvíli jede kolem druhý střelec a spustí pěkně zhurta:

„Říkal mi kolega, že jsi celá ubrečená a rozmazlená.“

„Podívej se, jak vypadám. Sukničku mám celou roztrhanou a chtěla bych náušnice, abych taky trošičku vypadala jako dáma,“ postěžovala si smutná královna. Ale střelec se do ní pustil pěkně zhurta:

„Je to ale radost, mít takhle ufnukanou dámu. Utři si oči a hled' si to plavat pěkně do boje nebo to ještě prohrajeme.“

Vojáček Koumáček to chvíli sleduje a pak povídá utrápené dámičce:

„Počkej tady chvíličku, hned jsem zpátky.“

Než bys dvakrát mrknul, byl pryč. Sekal šavlí nalevo i napravo, až bylo docela po bitvě. Sedl si pod třešň, aby si setřel z čela pot. A najednou kde se vzala, tu se vzala, sedí na stromě straka Zlodějka.

„Už zase kradeš?“ volá na ni Koumáček.

„Kradu, nekradu,“ brebentí straka a dává přitom do šátečku všelijaké věci. „Toto ti posílá víla, že prý máš dobré srdce. Prý jsou to šaty utkané z nejjemnějších pavučin. A tady to je od střevíčníka, co mu přezdírají Pantoflíček. A tohle, tohleto bude ode mne,“ řekne straka a šupne do uzlíčku dva páry krásných červených třešní. „To je za to primovní hnízdo,“ zaštěbetá a už mu nese dolů šátek.

„Tak ti teda děkuju a pozdravuj svou drobotinu,“ volá vojáček, ale straka už je bůhví kde.

Jak začal Koumáček před královnou rozkládat šatičky od víly, zlaté pantoflíčky od střevíčníka a pravé třeshňové náušnice, hned se jí rozjasnily oči a než se vojáček nadál, byla čistě ustrojená, že vypadala zase jako ze škatulky.

„Chtělo by to drobátko pomněnek na věneček,“ špitne dáma a podívá se přitom na špičky svých pantoflíček.

„Najdeme pomněnky,“ řekl Koumáček, „ale pojedeš se mnou?“

Dámička neřekla ani ano, ani ne, jen malounko přikývla. Vojáček ji popadl, vysadil na kobytku a už uhánějí pryč. Uhánějí tam, kde rostou pomněnky, létají motýli, zpívají ptáci a kde není slyšet řinčení zbraní ani křik střelců.

Malá královna si upletla věneček z pomněnek, jenže na hlavě byla zlatá korunka a korunka s věnečkem nejdou do hromady. Ale co s korunkou? Ta se nemůže odložit do trávy nebo schovat do pampelišek. Ta znamená vznešenost a musí být na vznešené hlavě. A tak dala korunku labuti, co vznešeně plula po nedalekém rybníku. Labuť je přece vznešenost sama. A když už byli v tom rozdávání, vrátili víle i pavučinkové šaty. Poslali jí je po větru.

„Ta jich víc užije,“ řekla královnička bez korunky: „Musíme si přece postavit chaloupku a jak bych ti pomáhala? S korunkou na

hlavě a v pavučinkových šatech to nejde.“

Tak se z královničky stala Karolínka a Koumáček jako pořádný mužský měl i křestní jméno. Byli Frantík a Karolínka Koumáčkoví.

Frantík stavěl chaloupku, kobylka se popásala na pampeliškách a Karolínka vařila dobrou polévku. Na bitevní pole už nevzpomínala. Už se tam nechtěla nikdy vrátit. Jen někdy otevřela truhlu a potěšila se s pantoflíčky, které dostala od střevičníka. Ty si nechala na památku.

Tak skončil příběh malé královny, statečného vojáčka a bílé kobylky, kteří už nechtěli bojovat. Protože bez nich nebyl boj možný, uložil kdosi zbylé figurky do prastaré skříně na půdu staříčké kavárny, aby tam odpočívaly. I když zestárly, nebyly zapomenuty. Zůstaly v paměti těch, kteří si je zamilovali. Jak jinak by mohla vzniknout tato knížka?

